

Winterreise

Schubertin laulusarjan harjoittaminen, esittäminen ja
esityksen analysointi DVD-tallenteen avulla

Musiikin koulutusohjelma
Musiikkipedagogiikka
Opinnäytetyö
04.05.2011

Juha-Pekka Mitjonen

TIIVISTELMÄSIVU

Koulutusohjelma Musiikin koulutusohjelma		Suuntautumisvaihtoehto Musiikkipedagogiikka
Tekijä Juha-Pekka Mitjonen		
Työn nimi Winterreise. Schubertin laulusarjan harjoittaminen, esittäminen ja esityksen analysointi DVD-tallenteen avulla.		
Työn ohjaaja/ohjaajat		
Työn laji Opinnäytetyö	Aika Toukokuu 2011	Numeroidut sivut + liitteiden sivut 25 + 13
TIIVISTELMÄ <p>Opinnäytetyöni raportissa kerron, kuinka valmistin ja esitin pianistini Gustav Nyströmin kanssa Schubertin laulusarjan Winterreise. Ensin kerron työprosessin alusta ja valotan teoksen syntyhistoriaa. Sitten dokumentoin pianistin kanssa pidetyt harjoitukset sekä lied-ohjaustunteihin lied-ohjaajien johdolla käytetyt ajat. Kerron myös harjoitusesiintymisistämme.</p> <p>Raportin pääpaino on Winterreisen kokonaisesityksen analysoinnissa konsertista tehdyn DVD-taltioinnin avulla. Teos esitettiin Helsingin konservatorion konserttisalissa 26. maaliskuuta vuonna 2009. Pyrin analyysissäni kiinnittämään huomiota laulutekniikkiin ja tulkinnallisiin ongelmiin, jotta kehittyisin laulajana.</p> <p>Lopuksi pohdin työni merkitystä oman laulajanurani kannalta.</p> <p>Työprosessin aikana opin, että laulutekniikkani ja tulkinnallinen ilmaisuasteikkoni kaipaavat vielä kehittämistä, jotta menestyksenkäs ammattiura laulajana olisi mahdollinen. Lied –musiikin esittäminen on ammattilaulajalle hyvä keino kontrolloida omaa äänenkäyttöään oopperaesitysten lomassa.</p>		
Teos/Esitys/Produktio Schubert: Winterreise. / 26.3.2009.		
Säilytyspaikka Metropolia Ammattikorkeakoulu / Kirjasto, Ruoholahti.		
Avainsanat Schubert. Winterreise.		

Degree Programme in Classical Music		Specialisation Music Education
Author Juha-Pekka Mitjonen		
Title <i>Winterreise</i>. Rehearsing, Performing and Analysing the Performance of Schubert's Song Cycle with Help of a DVD recording.		
Tutor(s)		
Type of Work Bachelor's Thesis	Date April 2011	Number of pages + appendices 25 + 2
<p>In my Bachelor's thesis, I report on how I prepared and performed Schubert's song cycle, <i>Winterreise</i>, with my collaborative pianist, Gustav Nyström. First I tell about the beginning of the rehearsal process and introduce the song cycle. Then I document the rehearsals with my pianist and on the lied music lessons with our lied teachers. I also tell about our rehearsal performances.</p> <p>The main emphasis of the report is on the analysis of our overall performance of <i>Winterreise</i> with the help of a DVD recording made of the concert. The work was performed in the Helsinki Conservatory Concert Hall on March 26th 2009. In my analysis I discuss problems in singing technique and interpretation skills in order to develop as a singer.</p> <p>Finally I consider the meaning of my work for my future singing career.</p> <p>During the work process I learned that my singing technique and interpretative expression scale need further development before a successful career as a professional singer is possible. Performing lied music is a good way for a professional singer to control his or her voice between opera performances.</p>		
Work / Performance / Project Schubert: <i>Winterreise</i> / March 26th 2009.		
Place of Storage Metropolia University of Applied Sciences / Ruoholahti Library		
Keywords Schubert. <i>Winterreise</i>.		

1 JOHDANTO	1
1.1 Yleistä	1
1.2 Winterreise teoksena	2
2. HARJOITUSPROSESSI	4
2.1 Projektin aloitus ja ensimmäiset harjoitukset	4
2.2 Teokseen syventyminen	5
2.2.1 Harjoitukset Gustavin kanssa	5
2.2.2 Janne Mertasen lied-opetus	6
2.2.3 Ilmo Rannalta saatu lied-opetus	6
2.2.4 Harjoitusesiintymiset	7
3. ESIINTYMISANALYYSI	9
3.1 Gute Nacht	9
3.2 Die Wetterfahne	10
3.3 Gefrorne Tränen	11
3.4 Erstarrung	11
3.5 Der Lindenbaum	12
3.6 Wasserflut	13
3.7 Auf dem Flusse	14
3.8 Rückblick	14
3.9 Irrlicht	15
3.10 Rast	15
3.11 Frühlingstraum	16
3.12 Einsamkeit	16
3.13 Die Post	17
3.14 Der greise Kopf	18
3.15 Die Krähe	18
3.16 Letzte Hoffnung	18
3.17 Im Dorfe	19

3.18 Der stürmische Morgen	19
3.19 Täuschung.....	20
3.20 Der Wegweiser	20
3.21 Das Wirtshaus.....	21
3.22 Mut	21
3.23 Die Nebensonnen	21
3.24 Der Leiermann	22
4. TYÖN MERKITYKSESTÄ	22
LÄHTEET:	24
LIITTEET:	25

1 Johdanto

1.1 Yleistä

Opinnäytetyöni aiheen valinta oli helppo. Minua ovat aina kiehtoneet suuret kokonaisuudet, ja laulajana minua kiehtovat suuret laulusarjat. Opiskellessani Helsingin konservatoriossa keväällä 2007, valmistin opinnäytetyönäni Schumannin laulusarjan *Dichterliebe* (op. 48). Schubertin *Winterreise* (kesto n. 75 minuuttia) on laajuudessaan paljon suuritöisempi kuin Schumannin *Dichterliebe* (kesto vajaa 30 minuuttia), mutta *Dichterlieben* esittämisestä saamani kokemuksen perusteella uskaltauduin tarttumaan *Winterreisen* tarjoamaan haasteeseen.

Koska Schubertin *Winterreise* on sekä laulajalle että pianistille iso haaste, tarvitsin taitavan pianistin, jotta projekti olisi mahdollista toteuttaa. Kysyin konservatorioajoilta tutulta lied-opettajalta Heikki Pelliseltä, tunsiko hän kyvykkäitä pianisteja, jotka saattaisivat olla kiinnostuneita *Winterreisen* esittämisestä. Yksi Pellisen nimeämistä pianisteista oli Gustav Nyström, joka opiskeli projektia käynnistäessäni syksyllä 2008 sekä Metropoliasa että Sibeliusakatemiassa. Gustavista sainkin oivan partnerin vaativaan projektiin.

Koska laulusarjan valmistaminen on isotöinen ja vaativa projekti, tarvitsin korkeatasoista lied-opetusta. Metropolian lied-opintojen puitteissa saimme Gustavin kanssa ohjausta Janne Mertaselta syksyllä 2008 ja keväällä 2009. Opinnäytetyöni ohjaajaksi sain Ilmo Rannan, jolta saimme syksyllä 2008 ja keväällä 2009 mukavan määrän laadukasta lied-opetusta.

Tässä *Winterreise*-projektista kirjoitettavassa raporttiosuudessa käyn ensin lyhyesti läpi teoksen rakennetta ja syntyhistoriaa (raportin jakso 1.2). Sen jälkeen kerron hieman harjoitusprosessista ja dokumentoin yhteiset harjoitukset pianistin ja lied-opettajien kanssa. Tähän harjoitusprosessiin lukeutuu myös esiintyminen Helsingin saksalaisessa kirkossa, josta tehtiin tämän projektin hankesopimus (toinen luku). Kolmannessa luvussa analysoin teoksen esitystä Metropolian konserttitalissa 26.3.2009 konsertista tehdyn DVD-talenteen pohjalta. Tässä yhteydessä arvioin esityksen taiteellista tasoa, erityisesti omaa lauluani ja esiintymistäni. Neljännessä luvussa arvioin hieman tehdyn työn merkitystä oman laulajanurani kannalta.

1.2 Winterreise teoksena

Ich werde euch einen Zyklus schauerlicher Lieder vorsingen. Ich bin begierig zu sehen, was ihr dazu sagt. Sie haben mich mehr angegriffen, als dies bei anderen der Fall war. Mir gefallen diese Lieder mehr als alle, und sie werden euch auch noch gefallen.¹

Franz Schubert

Laulan teille sarjan kaameita lauluja. Olen halukas kuulemaan, mitä sanotte niistä. Ne ovat vaivanneet minua enemmän kuin muut laulut. Minua nämä laulut miellyttävät enemmän kuin muut, ja ne miellyttävät teitäkin.

Franz Schubert

Franz Schubert syntyi 31.1.1797 nykyisen Wienin kaupungin alueella. Hän kuoli lavantautiin 19.11.1828 vain 31 vuoden ikäisenä, hieman yli vuosi sen jälkeen, kun oli saanut valmiiksi laulusarjansa Winterreise. Schubert ei koskaan mennyt naimisiin. Ehkä juuri siksi yksinäisestä rakkaudessaan epäonnistesta vaeltajasta kertova Winterreise kosketti Schubertia erityisesti.

Schubert loi pohjan saksalaisen lied-musiikin kehitykselle yhdeksi 1800-luvun tärkeimmistä taidemusiikin lajeista. Laajentamalla ja tiivistämällä musiikillisia ilmaisukeinoja Schubert muutti sävelen ja sanan välistä tasapainoa ja sulautti laulujensa sanat musiikkiin aivan uudella, 1700-luvun rationalistisesta liedes-tetiikasta periaatteellisessa katsannossa poikkeavalla tavalla. Schubertin musiikin synkät sävyt ovat järisyttävimmillään Winterreisen lauluissa. Hän on yhdistänyt äärimmäisen herkkyyden suurenmoiseen yksinkertaisuuteen. Winterreisessä Schubert nostaa pianistin roolin tasavertaiseksi laulun kanssa. Erityisesti pianon rytmit jatkuvasti ilmaisevat runoilijan tunnelmia.²

Schubertin Winterreise -laulusarja sävellettiin ja julkaistiin kahdessa osassa. Kumpikin osa sisältää 12 laulua. Ensimmäinen osa valmistui helmikuussa 1827 ja toinen lokakuussa 1827. Tobias Haslinger julkaisi laulusarjan ensimmäisen osan tammikuussa 1828 ja toisen osan joulukuussa 1828. Ensimmäinen osa kuvaa päähenkilön fyysistä matkantekoa entisen rakastettunsa talon luota

¹ Reed 1997, s. 141. www.gopera.com/winterreise. Zahn 1990. Feil 1975, s. 26.

² Otavan iso musiikkitietosanakirja. Suuri Musiikkitietosanakirja. The Oxford Companion to Music. The new Grove Dictionary of Music and Musicians. Feil 1975, s. 14. Wikipedia.

poispäin. Toisessa osassa käsitellään päähenkilön toivon menetystä, itsetuhoisia ajatuksia ja mielen järkkymistä. Päähenkilö ei siis koskaan tunnu pääsevän yli menetetyn rakkauden aiheuttamasta tuskasta. Winterreise sisältää viittauksia toisen Schubertin laulusarjan Die Schöne Müllerinin (1823) maailmaan, jossa nuori päähenkilö toivoo saavansa kauniin myllärintyttären omakseen. Myös Die Schöne Müllerinin tekstit ovat Wilhelm Müllerin käsialaa. Winterreisea voidaan pitää Die Schöne Müllerinin jatko-osana.³

Winterreise (Talvinen matka) on 24-osainen Wilhelm Müllerin (1794-1827) runokokoelma, joka on parhaiten tunnettu Franz Schubertin (1797-1828) säveltämänä laulusarjana miesäänelle ja pianolle. Mielenkiintoinen yksityiskohta runoilijan ja säveltäjän elämässä on, etteivät he koskaan tavanneet toisiaan, vaikka olivat toistensa aikalaisia. Müller kirjoitti runokokoelmansa kolmessa osassa, jotka kaikki julkaistiin erikseen. Ensimmäiset 12 runoa julkaistiin vuonna 1822 teoksessa *Urania: Taschenbuch auf das Jahr 1823* nimikkeellä *Wanderlieder von Wilhelm Müller. Die Winterreise*. Tämä osa sisältää Schubertin laulusarjan 12 ensimmäistä runoa. Vuonna 1823 Müller kirjoitti 10 runoa lisää, jotka julkaistiin teoksessa *Deutsche Blätter für Poesie, Litteratur, Kunst und Theatre*. Viimeiseksi Müller lisäsi sarjaansa runot *Die Post* ja *Täuschung*.

Runokokoelma julkaistiin kokonaan marraskuussa vuonna 1824 teoksessa *Gedichte aus den hinterlassenen Papieren eines reisenden Waldhornisten (Runoja vaeltavan käyrätorvistin jälkeensä jättäneistä papereista)*, jota pidetään hänen läpimurtonaan runoilijana. Kokonaisjulkaisussa Müller vaihtoi runojen järjestyksestä. Schubertin ja Müllerin järjestykset poikkeavat tästä syystä toisistaan. Seuraava numerosarja kertoo, missä järjestyksessä Müller julkaisi lopullisen versionsa ilmaistuna Schubertin laulusarjan numeroilla: 1-5, 13, 6-8, 14-21, 9-10, 23, 11-12, 22, 24. Schubert siis säilytti ensimmäisen sävelletyn osansa (laulusarjan osat 1-12) järjestyksen ja sävelsi toisen osan (laulusarjan osat 13-24) myöhemmin julkaistujen runojen julkaisujärjestyksessä vaihtaen kuitenkin runojen *Die Nebensonnen* ja *Mut!* paikkaa keskenään. Edellä mainituista syistä Schubertin Winterreise ei muodosta niin loogista kronologista kokonaisuutta kuin esimerkiksi *Die Schöne Müllerin*.⁴

³ Wikipedia. Reed 1997, s. 141. Talvela, Gothóni 1984. Robertson 1946, s. 193. Feil 1975, s.27.

⁴ Wikipedia. Reed 1997, s.141. Geraerts, Rémy 1991. Zahn 1990. Peters. Feil 1975, s. 24-25.

2. Harjoitusprosessi

2.1 Projektin aloitus ja ensimmäiset harjoitukset

Winterreise –projekti alkoi tapaamisella pianistini Gustav Nyströmin kanssa perjantaina 1. päivänä elokuuta vuonna 2008 klo 12 Metropolian Ruoholahden toimipisteen kahvilassa. Keskustelimme projektista yleisesti ja sovimme ensimmäiset musiikkiharjoitukset seuraavan viikon tiistaksi. Gustav kertoi, että hän oli aina halunnut soittaa Winterreisen ja oli iloinen, kun siihen tarjoutui nyt tilaisuus. Itsenäisen harjoittelun apuna minulla oli hyvä Winterreise – levytys vuodelta 1955, jossa baritoni Dietrich Fischer-Dieskau ja pianisti Gerald Moore näyttävät laulun ja soiton mallia. Levytys toimi oivana apukeinona saada laaja teos pikku hiljaa opeteltua ulkoa ennen esitystä. Käytimme esityksemme nuottimateriaalina ns. Dieskau –editiota, jonka sävellajit oli sovitettu baritonilaulajalle sopiviksi.⁵ Teos on alun perin sävelletty tenoriäänelle.

Ensimmäisissä harjoituksissa tavoitteenamme oli tutustua teoksen musiikilliseen antiin ja hahmoon sekä saada kokonaiskuva työstä, johon olimme ryhtyneet. Pohdimme myös jokaisen kappaleen tekstiä siinä määrin kuin se oli mahdollista ilman sanatarkkaa käännöstä. Valmistin käännöstä Metropolian MOT-sanakirjaston avulla harjoitusprosessin aikana.

Tiistaina 5. päivä elokuuta harjoittelimme parin tunnin verran Ruoholahdessa laulusarjan osia 1-5. Perjantaina 8. elokuuta harjoittelimme puolentoista tunnin harjoituksessa osia 6-12. Kahdessa ensimmäisessä harjoituksessamme olimme siis käyneet laulusarjan ensimmäisen osan kokonaan läpi. Projekti tuntui saaneen lentävän lähdön, ja molemmat duon jäsenet olivat innostuneita teoksen harjoittelemisesta.

Jatkoimme Gustavin kanssa teokseen tutustumista tiistaina 12. elokuuta konservatoriolla Ruoholahdessa n. puolentoista tunnin harjoituksella. Vuorossa olivat teoksen toisen osan laulut numerosta 13 eteenpäin. Maanantaina 18. elokuuta pidimme neljän tunnin session Nuuksiossa Gustavin tyttöystävän vuokramökissä osoitteessa Sahaajantie 7. Nuuksiossa harjoittelimme tämän jälkeenkin moneen otteeseen. Eristyksissä kaupungin melskeestä sijainnut mökki sopi erinomaisesti yksinäisen matkamiehen synkkään sielunmaisemaan sukeltamiseen. Torstaina ja perjantaina 21.-22. elokuuta pidettiin jälleen neljän tunnin Winterreise –sessiot Nuuksiossa. Tässä harjoitusvaiheessa olimme ehtineet käydä koko teoksen muutamaan ot-

⁵ Schubert 1985, s. 54-121.

teeseen läpi ja kokonaisuus alkoi hahmottua. Yhteisharjoituksiin olimme tässä vaiheessa käyttäneet n. 17 tuntia.

2.2 Teokseen syventyminen

2.2.1 Harjoitukset Gustavin kanssa

Seuraavaksi harjoitusprosessissa oli aika syventyä jokaiseen lauluun tarkemmin ja hioa tulkintoja esitystä varten. Tavoitteenamme oli saada esityksessämme mahdollisimman korkeatasoinen. Seuraava yhteisharjoitus Gustavin kanssa oli vasta torstaina 11.9.2008. Pidimme n. tunnin harjoituksen, jossa palautimme mieliimme teoksen laulut 1-6. Harjoittelimme tämän jälkeen Gustavin kanssa kahdestaan säännöllisesti, vaikka duo-ohjaustuntien saaminen venähtikin pidemmälle syksyyn.

Harjoittelimme maanantaina 15.9. tunnin verran ja torstaina 18.9. parin tunnin ajan konservatoriolla. Muut harjoitukset pidettiin maanantaina 22.9. (n. tunti), torstaina 25.9. (n. kaksi tuntia), lauantaina 4.10. (n. kaksi tuntia) ja torstaina 9.10. (n. tunti).

16.10. mennessä olin ehtinyt tehdä yksityiskohtaiset käännökset kaikista Winterreisen lauluista Metropolian MOT –sanakirjaston avulla. Lied-musiikissa jokaisen sanan ymmärtäminen on tärkeää, koska laulajan tulee osata käyttää sopivia vivahteita ja värejä eri paikoissa laulun tarinaa. Valmiiksi laaditut runolliset käännökset eivät tämän vuoksi palvele kunnolla hiottua lied-musiikin esittämistä.

Loput syksyn 2008 harjoituksista Gustavin kanssa pidettiin sunnuntaina 19.10. (kaksi tuntia), sunnuntaina 26. lokakuuta (neljä tuntia), torstaina 30. lokakuuta (tunti), perjantaina 31.10. (kaksi tuntia), torstaina 13.11. (kaksi tuntia), perjantaina 21. marraskuuta (tunti), maanantaina 1. joulukuuta (90 minuuttia) sekä lauantaina 20.12. (90 minuuttia). Vuoden 2009 puolella pidimme harjoitukset 16.1. (90 minuuttia), 24. tammikuuta (120 minuuttia), 21. helmikuuta (90 minuuttia), 24. helmikuuta (60 minuuttia), 28. helmikuuta (60 minuuttia), 5. maaliskuuta (120 minuuttia), 7. maaliskuuta (30 minuuttia) sekä 13. maaliskuuta (120 minuuttia). Harjoittelimme Gustavin kanssa siis yhteensä kahdestaan n. 51 ja puoli tuntia.

Käytimme Gustavin kanssa yhteiseen harjoitteluun lied-ohjaustunnit mukaan luettuna n. 72 tuntia. Tällaisella harjoitusmäärällä yhteismusisointi hioutuu varsin vahvaksi. Harjoitusmäärä kuuluu mielestäni esityksessämme. Yhteisissä

harjoituksissa keskustelimme jokaisen laulun sanomasta, ja hioimme avoimen pohdinnan hengessä tulkintojamme. Gustavia parempaa yhteistyökumppania en tässä suhteessa olisi voinut toivoa.

2.2.2 Janne Mertasen lied-opetus

Olimme ajatelleet duomme lied-opettajaksi Heikki Pellistä, joka oli minulle tuttu konservatorion lied-opettajana. Gustavkin tiesi hänet päteväksi lied-opettajaksi. Metropolian talouden eheyttämistoimenpiteet olivat kuitenkin vähentäneet Pellisen tunteja Metropoliasa, ja saimme ohjaajaksemme pianisti Janne Mertasen.

Omien ja Mertasen kiireiden takia pidimme ensimmäisen liedin duo-ohjaustunnin vasta lokakuun 13. päivä (60 minuuttia). Toinen ohjaustunti käytettiin maanantaina 27.10. (60 minuuttia), kolmas torstaina 30.10. (60 minuuttia), neljäs 10. marraskuuta (60 minuuttia), viides maanantaina 17. marraskuuta (60 minuuttia) ja kuudes 19. tammikuuta 2009 (90 minuuttia). Saimme Mertaselta siis yhteensä 13 puolituntista ohjaussessiota liedseminaarin puitteissa.

Mertaselta saimme musiikillisia neuvoja tempoon, nyansseihin ym. liittyen. Pianistina Mertanen osasi neuvoa Gustavia vaativien pianostemmojen kanssa. Koska Mertanen ei ollut soittanut ja esittänyt laulusarjaa ennen meidän opettamistaan, hänen neuvonsa keskittyivät lähinnä musiikillisiin asioihin. Mertasen ohjeet toimivat meille hyvänä musiikillisena pohjana ennen Ilmo Rannalta saamaamme opetusta. Monessa suhteessa Mertasen neuvot olivat samansuuntaisia kuin Ilmolla. Koska Ilmon ohjeet olivat yksityiskohtaisia ja tulivat kokemuksen syvällä rintaäänellä, keskityn jatkossa kertomaan Ilmon antamista ohjeista.

2.2.3 Ilmo Rannalta saatu lied-opetus

Opinnäytetyön laatimisvaiheeseen kuuluu tietty määrä ohjausta, jonka Metropolia tarjoaa opiskelijalle. Päätin käyttää valtaosan ohjaustunneista kunnolliseen lied-opetukseen, koska esiintyvänä taiteilijana minua tullaan arvioimaan laulutaitoni perusteella, ja lied-opetus auttaa minua kehittymään laulajana. Sain opinnäytetyön ohjaajaksi pianotaiteilija Ilmo Rannan, joka tunsikin minut

entuudestaan Kangasniemen laulukilpailun finaalista kesältä 2008. Vaikka ohjausta oli myönnetty vain 600 minuuttia, Ilmo ei laskenut opetustuntejaan tarkasti, vaan halusi, että koko teos käydään huolellisesti läpi. Ranta on useaan otteeseen esittänyt laulusarjaa mm. baritoni Jorma Hynnisen kanssa, joten odotukset ohjauksen tasosta olivat korkealla.

Ilmo Rannalta saimme lied-opetusta vuonna 2008 lauantaina 15.11. (90 minuuttia), lauantaina 20.12. (120 minuuttia). Vuoden 2009 puolella pidimme Winterreise-sessiot lauantaina 24. tammikuuta (120 minuuttia), lauantaina 7. helmikuuta (120 minuuttia), lauantaina 21.2. (120 minuuttia), lauantaina 28.2. (120 minuuttia) sekä lauantaina 7.3. (120 minuuttia). Saimme Ilmo Rannalta yhteensä siis n. 13, 5 tuntia ohjausta. Kaikki sessiot eivät olleet tarkasti täyteen mittaan pidettyjä, vaan sessio keskeytettiin, kun ei enää ehditty käydä kunnolla seuraavaa kappaletta läpi. Tämän vuoksi Ilmo Rannalta saatujen tuntien pituudet ovat tässä vain suuntaa antavia.

Ilmo osasi neuvoa meitä todella yksityiskohtaisesti, koska tunsikin teoksen erittäin hyvin. Saimme Ilmolta runsaasti hyviä neuvoja ja ehdotuksia kappaleen tulkintaan liittyen. Pianistina Ilmo osasi neuvoa Gustavia ja koska oli tottunut työskentelemään laulajien kanssa, myös minua tietyissä teknisissä asioissa. Esimerkiksi kappaleitten tempoista Ilmolla oli paljon sanottavaa, sillä hän oli joutunut miettimään temposuhteita esittäessään laulusarjaa. Käsittelen Ilmon neuvoja kappalekohtaisesti analysoidessani esitystä luvussa kolme.

2.2.4 Harjoitusesiintymiset

Pääsimme ensimmäisellä lied-seminaarin ryhmätunnilla 11.9. esittämään 1. osaa Gute Nacht ja saimme hyviä vinkkejä Ulla Raiskiolta ja Heikki Pelliseltä.

Ulla neuvoi painottamaan tiettyjä tärkeitä sanoja, jotta laulusta ei tulisi merkityksentöntä pötköä. Tulkinnallisesti Ulla kehotti kuvailemaan tunnelman yhdellä sanalla ennen fraasia, jotta tunnelman vaihdot saataisiin selkeiksi. Heikki puuttui liialliseen rubaton käyttöön pianossa.

Maanantaina 3.11. minulla ja Gustavilla oli mahdollisuus esittää Winterreisen osat 13-24 Metropolian konserttisalissa osana kamarimusiikkikonserttia. Lauloin tuolloin laulut nuottikansio edessäni. Tilaisuus oli menestyksenkäs ja auttoi minua tiedostamaan, mitkä kohdat vaativat edelleen erityistä harjoittelua. Kapellimestari ja kamarimusiikkiohjaaja Pekka Helasvuo antoi konsertin jälkeen tunnustusta osuudestamme konsertissa.

Lied-koulutuksen konsertissa tiistaina 18.11. lauloin osat 6 "Wasserflut" ja 7 "Auf dem Flusse". Pianistinani oli tuolloin Sanni Antikainen, koska Gustav Nyström oli töissä Pietarsaaressa tuolloin. Kappaleitten ulkoa opettelu jäi viime tippaan, mutta selvisin esiintymisestäni kunnialla ja sain kehuja mm. lied- ja piano-opettajalta Seppo Saloviukselta. Sibelius-akatemiassa kirkkomusiikkia opiskellut Marco Bonacci vertasi minua nuoreen Fischer-Dieskauhun, mutta sanoi, että minulla on lämpimämpi ääni. Olin otettu kauniista sanoista.

4.12. esiinnyimme Gustavin kanssa liedin ryhmätunnilla ja saimme osiin 2 "Die Wetterfahne" ja 5 "Der Lindenbaum" hyviä eväitä Ulla Raiskiolta ja Heikki Pelliseltä.

"Wetterfahnessa" Ulla neuvoi sanomaan sanan "Wind" soinnillisen w:n ajoissa, jotta vokaali saataisiin soimaan tahdin ykkösellä. Ensimmäisen fraasin musiikillinen hahmo on ensin kiihtyvä ja kohdassa "meines schönen Liebchens Haus" taaksepäin nojaava. Tämä taisi olla Heikin ajatus. Ulla kehotti painottamaan sanaa "treues" myös tempollisesti aikaa sille antaen. Toisessa säkeistössä tärkeä sana on "Herzen". "Was fragen sie nach meinen Schmerzen" on hampaat irtessä laulettu. "Der Lindenbaumin" kohdalla puhuttiin yksinkertaisesta kansanlaulunomaisuudesta, jossa tekstin oma rytmi palvelee esitystä. Ulla sai korkean e-säveleni toimimaan paremmin ehdottamalla huomaamatonta liukua h:lta kohdassa "zu ihm".

8.2.2009 esiinnyin Gustavin kanssa Alppilan kirkon seurakuntasalissa. Valitsimme esitettäväksi n. tunnin ohjelmistoon kappaleita, jotka vaativat tuolloin vielä erityistä hiomista. Konsertti oli onnistunut harjoitus kokonaisesityksiä ajatellen. Yleisönä oli tuolloin viisi vanhaa naishenkilöä. Esiinnyin konsertissa ilman nuotteja.

Sunnuntaina 15. maaliskuuta 2009 oli vuorossa ensimmäinen kokonaisesitys Winterreisesta. Esiinnyin Gustavin kanssa Helsingin saksalaisessa kirkossa (Unioninkatu 1) klo 16 alkaneessa konsertissa. Pidimme ensimmäisen osan eli kappaleen 12 jälkeen pienen hengähdystauon, joten konsertti kesti taukoineen n. 90 minuuttia. Olin konsertin jälkeen hyvin iloinen, koska muistin kaikki sanat ulkoa. Konsertin jälkeen eräs saksalaisrouva tuli kehumaan meitä ja sanoi, että esitys oli verrattavissa Thomas Quasthoffin ja Daniel Barenboimin esitykseen, jonka rouva oli nähnyt Berliinissä. Kyseessä oli melkoinen kohteliaisuus ja otimme sen Gustavin kanssa sellaisena. Konsertissa oli ilahduttavan paljon kuulijoita, yhteensä arviolta n. 50 ihmistä.

3. Esiintymisanalyysi

Varsinainen opinnäytetyökonsertti pidettiin Metropolian konserttisalissa (Ruoholahdentori 6) torstaina 26.3.2009 klo 19 alkaen. Konsertti visualisoitiin Lotte Lehmannin piirtämällä Winterreise-aiheisilla kuvilla⁶, jotka projisoitiin konserttisalin lavan takaosan valkokankaalle. Seuraavaksi arvioin konserttia kappale kerrallaan siitä tehdyn DVD-taltioinnin avulla.

3.1 Gute Nacht

Ensimmäisessä laulussa "Hyvää yötä" päähenkilö päättää lähteä keskellä yötä pois rakkaansa luota. Lehmannin mukaan tämä ei kestä enää tytön lähellä olosta aiheutuvaa tuskaa.⁷ Itse ajattelen laulajan tuskan olevan matkalle lähdön mahdollistava ja laulusarjan koossa pitävä voima. Mielestäni matkalle lähteminen on merkki päähenkilön vahvuudesta, ei heikkoudesta. Gute Nacht välittää kuulijalle matkanteon poljentoa ja valottaa matkalle lähtemisen syytä.

Lavalle tulo on sekä minulla että Gustavilla reipas ja huokuu innostunutta energiaa. Kumarrusten ja aplodien jälkeen ote muuttuu keskittyneeksi ja vakavaksi. Gustavin tempo kappaleen alussa on ehkä hieman liian hidas minun makuuni ja lähden lauluni aluksi viemään sitä hieman eteenpäin. Ilmon neuvo "vääjäämättömästi eteenpäin" menevästä musiikista ei alussa täysin toteudu, koska tempo ei ole vakaa. Kun "tyttö puhui rakkaudesta ja äiti jopa avioliitosta" ensimmäisen kerran, musiikissa on viittaus menneeseen onnelliseen aikaan, "Die Schöne Müllerinin" maimaan, mutta kun teksti toistetaan, mukaan tulee kaihoisuus ja tietoisuus siitä, että mennyt aika ei enää koskaan palaa. Tässä kohdassa tunnelma välittyi mielestäni hyvin. Kun "maailma on synkkä ja tie kääriytynyt lumeen", murheellinen mieli tulee hyvin esille ilmehdinnästäni.

Toisen säkeistön alussa lauluni haiskahtaa alavireiseltä. Tämä johtunee pinnallisesta hengityksestä ja intensiteetin puutteesta. Nämä tekniset ongelmat ovat havaittavissa läpi koko esityksen enkä toista tätä analyysissäni jokaisen kappaleen yhteydessä. Sanassa "als" laulan s:n soinnillisena, vaikka sen pitäisi

⁶ http://www.gopera.com/winterreise/articles/ll_paintings/

⁷ Lehmann 1971.

olla soinniton. Kohdassa "was soll ich länger weilen" voimakkaampi sävy (tahdissa 39 nuotissa oleva merkintä pp on Ilmon mukaan virhe, jonka olemme korjanneet merkitsemällä siihen f: n fortien merkiksi) edustaa katkeraa vihaa, jonka jälkeen tapahtuu käänne tilanteen hyväksyntään (die Liebe liebt das Wandern). Tahteihin 64-65 "fein Liebchen, gute Nacht!" sävelletty ristikuvio symboloi Ilmon mukaan kärsimystä. Schubert tunsu Bachin musiikkia, mistä on olemassa tämänkaltaisia merkkejä hänen sävellyksissään. Lopussa hiljainen duurijakso on ilmaisullisesti onnistunut. Siihen tulolle tahdissa 71 on Ilmon mukaan otettava riittävästi aikaa. Duurijakson kerronnan on Ilmon mukaan hyvä olla pehmeä ja kuiskaava, joskin lauluteknisesti tällaisen sävyn toteuttaminen on minulle esityksen aikaan ollut hankalaa. Lopun "an dich hab' ich gedacht" kertoo selvästi, että kertojalla on vielä vahvoja tunteita menetettyä rakastaan kohtaan. Kaiken kaikkiaan Gute Nacht on mielestäni onnistunut ja tasapainoinen aloitus konsertille.

3.2 Die Wetterfahne

Toinen laulu "Tuuliviiri" on dynaaminen talvisen matkan varsinainen aloituskappale. Pianotekstuuriin on sävelletty selvästi tuuliviirin raju heilunta (trillikuviot tahdeissa 4 ja 5). Leikkaus edellisen laulun lopun haikeuteen ja herkkään tunteikkuuteen on raju. Tuntuu kuin katkeruus ja viha saisivat vallan matkamiehen sielunmaisemassa ja ne repäisisivät tämän taittamaan yksinäistä talvista matkaansa. Tuuliviirin pitäminen varoituskylttinä talon sisällä asuvasta ailahtelevasta naisesta on mielestäni osuva vertaus. Matkamies vastaa tästä huolestuneille tytön vanhemmille, että "tyttärenne on rikas morsian". Tulkitsen tämän tarkoittavan, että tytär löytää kyllä uuden miehen, koska on varakkaasta perheestä. Lotte Lehmann tulkitsee saman asian siten, että tytär on jo menossa naimisiin toisen miehen kanssa.⁸

Teknisesti olen laulusuoritukseeni tyytyväinen lukuun ottamatta vaikeuksia korkeassa äänessä, kun laulan "wie auf dem dach". Kropan käyttö hiljaisissa nyansseissa ei riitä pitämään intensiteettiä yllä, varsinkin kun mennään korkeammalle alueelle. Myös e-foneemi sanassa "aufgestecktes" on liian kapea, vaikka sen pitäisi olla avoin e. Ilmeisesti kavennan vokaalia lauluteknisistä

⁸ Lehmann 1971.

syistä varmistaakseni helpon pääsyn ylimenon yläpuoliseen es-säveleen. Tulkinnallisesti ote on hyvä. Suunnitelma tahdin 34 toisen "Der Wind spielt" – fraasin esittämisestä henkilökohtaisen tunteikkaasti toteutuu hyvin. Viha ja katkeruus välittyvät kuulijalle esityksestä.

3.3 Gefrorne Tränen

Kolmas laulu "Jäätyneet kyyneleet" on esityksellisesti ehyt kokonaisuus. Oikeastaan ainoa minua häiritsevä asia on steppailuni edestakaisin kappaleen aikana. Tulkinta voisi olla tehokkaampi, jos pysyisin enemmän paikallani ja seisaisin suorassa.

Päähenkilö on ollut matkansa aluksi niin tunnekuohun vallassa, ettei ole huomannut itkeneensä. Hän myös ihmettelee, miten kyyneleet voivat olla haaleita, vaikka ne kumpuavat polttavasta epäonnistuneen rakkauden raastamasta rinnasta.

Kappaleessa pianosatsi kuvaa kyyneltippojen putoilemista maahan. Tästä merkinä staccatot. Ilmo ohjeisti minua kuitenkin esittämään tämän kappaleen kauniin yksinkertaisesti ja kansanlaulunomaisesti legatossa. "Ei Tränen" on vapaampi ja tunteikas kohta. Kohdassa "wie kühler Morgentau" lauluun tuli Ilmon mukaan saada avoin ja ilmava sävy ja hyvä legato. Mielestäni tämä kohta onnistuu esityksessä. Kansanlaulu jatkuu seuraavassa piristyneessä fraasissa "Und dringt doch aus der Quelle". Onnistun tuomaan lopun tahdista 40 alkavaan jaksoon "Ihr dringt doch aus der Quelle" lisää tunnetta, vuolautta ja intensiteettiä, niin kuin Gustavin kanssa olemme sopineet. Tällä tavalla onnistumme erottamaan kaksi samantyyppistä säettä "Und dringt" ja "Ihr dringt" toisistaan.

3.4 Erstarrung

Neljäs laulu "Jähmetys" kuvaa matkamiehen tuskallista halua saada rakkaastaan joku pysyvä muisto mukaansa. Kun tuska vaikenee, ja rakkaan kuva miehen jäätyneessä (valitsimme Ilmon kehotuksesta sanan "erfrozen" vaihtoehdoisen "erstorben" sijaan tahdissa 83) sydämässä sulaa pois, miehelle ei jää

enää mitään, mikä muistuttaisi rakkaasta. Tilanteen kipeyttä kuvaa se, että tuskakin on parempi kuin ei mitään.

Kappaleen yleisilme on epävakaa. Ilmon mukaan kappaleen etenemisen tulisi olla lineaarista, ei metristä. Hän mainitsi termin "fortspinnung", jonka olen suomentanut eteenpäin kehrääväksi. Tulkinnalliseksi yläkäsitteeksi olen nuottiini merkinnyt sanan "häätä". Tulkintakartta muotoutui Gustavin kanssa käydyn mietinnön pohjalta seuraavanlaiseksi. Alussa on vielä toivoa muiston löytämisestä. Koho tahtiin 16 "ich such'" on kuitenkin hädän vallassa lausuttu. Koho tahtiin 20 on lämmin. Koho tahtiin 25 "Ich will den Boden küssen" on päättäväinen. Toisto tahdissa 35 "Ich will den Boden küssen" on lyyrisesti ilmaistu. Koho tahtiin 48 "wo find ich" on toiveikas ja jatkossa kiihkeät välihenkitykset vievät epätoivoon tahdissa 52 "Die Blumen". Tahdin 55 "die Blumen" on toteava, ja tahdissa 59 "Wo find ich" tapahtuu luovuttaminen. Tahdin 64 "Soll denn" on vihan vallassa lausuttu, ja tahdissa 72 "Soll" on luovuttanut tunnelma. Tahdin 81 "Mein" tulisi olla epätoivoinen. Tahdeissa 102-103 "Ihr Bild dahin" tapahtuu katoaminen, valuminen ja sulaminen. Kappaleeseen on siis ladattu monenlaisia tunteita. Hyvin toteutettuna tämä tulkinta, jota Gustavin kanssa mietimme, voisi toimia erinomaisesti. Toteutus esityksessä kuitenkin ontui hieman.

Esiintyminen on hieman levotonta ja edestakaisin heiluminen häiritsee hieman. Tuntuu kuin kappaleen levottomuus saisi minussa vallan ja rauhattomuus siirtyisi elehtimiseeni. Tulkinnallisesti kappale jää osaltani hieman puolitiehen. Tuskaa ja intensiteettiä olisi voinut olla aimo annos lisää. Laulu sinänsä toimii moitteettomasti ja yritys on hyvä. Tämä laulu osoittaa, että olen draamaattisessa ilmaisussa tämän esityksen aikaan vielä oppipoika.

3.5 Der Lindenbaum

Viides laulu "Lehmus" on yksi tunnetuimmista Winterreisen lauluista. Sitä esitetään paljon sarjasta irrallisenakin. Tässä kontekstissa laulu on kuitenkin enemmän kuin kaunis pikku laulu. Kun mies kuulee oksien kutsuvan ja sanovan "löytäisit levon siellä", tämä merkitsee miehen mielen järkkymistä, josta oli jo viitteitä edellisessä laulussa. Lepo on mielestäni selvä viittaus kuolemaan

ja luovuttamiseen. Mies kuitenkin jatkaa pelästyneenä matkaansa sisuuntu-neena itsemurha-ajatuksistaan.

Esitys on onnistunut, joskin tulkinnallisesti jään kaipaamaan syvällisempää otetta. Eriyisen selvästi kokemattomuuteni dramaattisessa ilmaisussa vie te-hoja väliosan pelästymisestä kohdassa "Dei kalten Winde bliesen". Lopun "Nun bin ich manche Stunde..." olisi voinut olla paljon hullummin ilmaistu.

Tästä laulusta tuli sen säveltämisen jälkeen kansanlaulu. Sävellyksen kansan-laulumaisuus tulee esiin laulun helppoutena. Ilmon ohje oli, että "laulu on vain olemassa ja se jaetaan yleisön kanssa". Sitä ei siis tarvitse selittää. Ääneni särähtelee aika ajoin, mikä on merkki kurkkua rasittavasta laulutekniikasta. Hengitys ei toimi koko ajan siten, että kurkunpää olisi laululle otollisessa ren-nossa kelluvassa asennossa. Voi myös olla, että edellisen laulun dramaattisuus sai kropan jäykistymään eikä rento ja elastinen hengittäminen enää onnistu-kaan.

3.6 Wasserflut

Kuudennen kappaleen kohdalla matkaa on taitettu jo sen verran kauan, että tutut maisemat jäävät taakse. Tuntuu, että päähenkilön tunnekuuhu olisi laan-tunut jo siinä määrin, että hän pystyy muistelemaan aiempaa kyönelehtimis-tään. Lopun maininta rakkaan talosta saa kuitenkin tunteet jälleen pintaan.

Tämän kappaleen kohdalla törmäsimme 1700-luvulla vallalla olleeseen tapaan kirjoittaa triolirytmii pisteellisen nuottiarvon avulla. Asia oli tapana esittää graafisesti sijoittamalla pisteellisen kahdeksasosan jälkeinen kuudestoista-osanuotti tarkasti melodian triolin viimeisen nuotin kohdalle.⁹ Tämän asian voi hahmottaa tahdin 1 alussa.

Teknisesti laulun haaste on saada korkeat sävelet laulettua kauniisti hiljaisessa nyanssissa. Tässä huomaa selvästi, että kropan käyttö on vaillinaista, ja inten-siteetti tämän vuoksi laskee korkeissa sävelissä. Lisäksi huomaa, että hengi-tykseni ei ole aivan pohjassa. Tämä tekee korkeista äänistä kireitä, koska jou-dun kompensoimaan leualla ja kurkulla huonoa hengitystä. Huomaan tätä esi-tystä analysoidessani, että olen oppinut paljon laulusta esityksen jälkeen.

⁹ Schubert 1985. Notes. Toiseksi viimeinen kappale.

Säkeistölaulun haasteet ovat säkeistöjen erojen esille tuomisessa. Mielestäni onnistun kertomaan laulun tarinan kohtalaisen mielenkiintoisesti. Aluksi minulla oli kenties kuorotaustastani johtuen liian metrinen temponkäsittely. Pyrimme Ilmon aloitteesta saamaan tähän muutosta siten, että otin tempollisia vapauksia. Saimmekin esityksestämme loppujen lopuksi suhteellisen onnistuneen. Laulajan tuska tulee esiin viimeisessä fraasissa "da ist meiner Liebsten Haus".

3.7 Auf dem Flusse

Seitsemännessä kappaleessa ollaan "Joella". Päähenkilö kaivertaa jäätyneen joen pintaan rakkaansa nimen ja kysyy sydämeltään, näkeekö se oman kuvansa tässä purossa ja tulviko senkin kuoren alla yhtä repivästi. Lewinin mukaan Schubert on ymmärtänyt nämä kysymykset kirjaimellisesti eikä retorisesti.¹⁰ Itse ymmärsin kysymykset retorisisina.

Teknisesti laulu on erittäin vaativa. Lopussa laulan jopa korkean g-sävelen. Korkean rekisterin ongelmat tulevat selvästi esille tässä laulussa. Matalalta laulan rennosti ja helposti, mutta korkealle mentäessä ääni muuttuu kireäksi ja ohueksi. Tämän teknisen rekisterinvaihtoasian kanssa joudun edelleen tekemään työtä. Onneksi olen löytänyt uusia hyviä opettajia, joilta opin uusia tapoja ratkaista ylärekisterin ongelmani. Tulkinnallisesti laulu toimii oikein hyvin.

3.8 Rückblick

Kahdeksannessa laulussa muistellaan mennyttä aikaa. Leikkaus edellisten kolme laulun rauhalliseen peruspoljentoon on raju. Tässä juostaan kaupungista pois rajulla intensiteetillä ensin taakse katsomatta. Kohdassa "Wie anders hast du mich empfangen" sukelletaan menneeseen "Die schöne Müllerinin" maailmaan, jossa kaikki oli vielä hyvin. Lopussa ilmaistaan halu vielä kerran palata tuohon onnelliseen aikaan. Mies ei ole vielä valmis luopumaan lämpimistä ajatuksista naista kohtaan.

¹⁰ Lewin 1986, s. 130.

Tässä laulussa vauhti on niin kova, että menen sanoissani sekaisin kohdassa "bis ich nicht mehr die Türme seh". Lopussa tulen liian aikaisin alas korkealta f-säveleltä tahdissa 64 "vor ihrem Hause", mikä laittaa rytmin hieman sekaisin. Muuten laulu menee hyvin lukuun ottamatta joitakin alavireisyyksiä korkeissa f-sävelissä. Martti Talvelan elämäkertakirjassa sanotaan, että "Rückblick" on kaikille laulajille tuskallinen. Talvela päästi Pariisiin suuren oopperan konsertissa vuonna 1977 ison huokaisun tämän kappaleen jälkeen. Siihen saakka penkin alle mennyt esitys olikin vaikuttava menestys.¹¹

3.9 Irrlicht

Yhdeksännen laulun "Virvatuli" kohdalla matkamies alkaa uskoa jo tuskansa joskus päättyvän. Tähän viittaa lopun toteamus, jossa jokainen tuska saavuttaa hautansa yhtä varmasti kuin jokainen virta saavuttaa meren.

Olen merkinnyt nuottiini esitysohjeeksi sanan "päättäväinen". Päättäväisyys toteutuukin esityksessämme. Tosin yksi sanaunohdus sattuu kohdassa "jeder Strom wird's Meer gewinnen", jossa "wird's" korvautuu sanalla "hat". Teknisesti laulu toimii kuitenkin mallikkaasti, eikä ylärekisterin ongelmani häiritse tässä laulussa. Saan selvästi pidettyä hyvän hengityksen pohjassa paremmin kuin joissakin edeltävissä lauluissa.

3.10 Rast

Kymmenennessä kappaleessa "Tauko" mies huomaa, kuinka väsynyt on, kun pitää tauon vaelluksesta. Vaellus piti tämän pirteänä tien päällä ja myrsky auttoi eteenpäin. Vasta, kun mies käy levolle, hän huomaa, kuinka haavat kirveltävät ja sydämässä pistelee.

Tämän kappaleen kohdalla on mainittava temposuhde kappaleeseen 12 "Einsamkeit". Ilmo huomautti, että Rastin tempoksi on merkitty "Mässig" eli kohtuullisesti. Einsamkeitin tempo on "Langsam" eli hidas. Rastia ei tämän tem-

¹¹ Hako 2004, s. 186-187.

posuhteen vuoksi voi esittää liian hitaasti, vaikka väsynyt tunnelma siihen houkuttelisikin.

Kohdassa "Der Rücken fühlte keine Last" laulu on alavireistä. Hengitys ei yllä pohjaan saakka, joten korkea alue ei ole riittävän tuettu. Muuten laulu sujuu mallikkaasti ja tunnelma välittyy. Jopa lopun korkea fis helähtää kirkkaasti ja puhtaasti. Olemme pohtineet esitysohjeiksi ensimmäiseen säkeistöön "väsynyt, mutta jaksaa" ja toiseen säkeistöön "tuskaa". Nämä kehotukset välittyvät laulusta mielestäni hyvin.

3.11 Frühlingstraum

Yhdestoista kappale "Kevätunelma" kertoo miehen paluusta unessa ihanaan toukokuuhun, jolloin rakkaus ja onni kukoistivat. Kukkojen kiekuminen herättää kuitenkin miehen ikävästi todellisuuteen. Lämmin uni saa miehen kuitenkin haaveilemaan jälleen rakkaastaan.

Kappaleen esittämisessä häiritsee hieman kontrolloimattomalta tuntuva kenties hermostuksesta johtuva liikehdintäni kesken kappaleen intensiivisten osuuksien. Myös käsien tuominen eteen kohdassa "von Wonne und Seligkeit" tuntuu epäluonnolliselta. Kokemattomuuteni konserttitilanteesta näkyy. Laulu sujuu kuitenkin pääosin hyvin, ja saan sävytettyä äänelläni tekstiä.

Tulkinnallisesti saan kappaleen toimimaan hyvin. Olen onnellinen onnellisissa kohdissa, ja äänessäni on lämpöä ja iloa. Lyyrinen ilmaisu sujuu, mutta draamattiset heräämiset kaipaivat koko instrumentin käytössä oloa.

3.12 Einsamkeit

Winterreisen ensimmäisen osan viimeisessä kappaleessa "Yksinäisyys" mies vertaa itseään synkkään pilveen, joka kulkee tyynen ilman halki. Myrskyn riehussa hän ei ollut näin kurja. Kappale on paluu miehen todelliseen sielunmaisemaan kevätunelman jälkeen.

Tulkinta on ehjä ja siitä käy hyvin ilmi, mitä päähenkilö ajattelee tyynestä ilmasta ja valoisasta maailmasta, jotka normaalitilanteessa ovat positiivisia asioita. Alussa tulkinta on neutraali ja kertova. Kohdassa "so zieh' ich" tulee mukaan enemmän tunnetta. Sanat "helles" ja "frohes" ovat ironisia ja katkeria. "Ach, dass die Luft so ruhig" on tempollisesti vapaa, kunnes tullaan kohtaan "als noch die Stürme tobten". Toisella kerralla "Ach, dass die Luft" onkin tarkemmin tempossa ja vasta "war ich so elend" nojaa taaksepäin tempollisesti.

Päätin konsertissa jakaa Winterreisen ensimmäisen ja toisen osan tauolla kah-tia. Ilmo Ranta sanoi konsertin jälkeen, että yleensä näin ei tehdä, koska se katkaisee draamallisen kulun. Voin yhtyä tähän argumenttiin, mutta katson kuitenkin nuoren esittäjäkaartin jaksamisen kannalta perustelluksi tauon pitä-misen kappaleen 12 jälkeen. Tauko kappaleen 12 jälkeen myös alleviivaa te-oksen syntymisen kaksiosaisena. Historiallisesti ratkaisuni on siis perusteltu.

3.13 Die Post

Kappale 13 "Posti" tuo uuden energian laulusarjaan ensimmäisen osan väsy-misen tunnelmien jälkeen. Esityksestä huomaa, että olimme jo marraskuun kolmas päivä vuonna 2008 saaneet esittää tämän toisen osan kokonaan kon-serttialissa, sen verran hyvää jälkeä teemme. Lauluni sujuu hyvin. Tämä voi johtua myös kappaleen volyyymi- ja intensiteettitason pysymisestä suhteellisen voimakkaana.

Kappaleen sisällöllinen merkitys on siinä, että mies pystyy puhuttelemaan sydäntään olematta itse keskellä sydämen tuntemuksia. Laulu säteilee toivoa rakkauden murheesta vapautumisesta.

Tulkinnallisena ylä-käsitteenä tässä kappaleessa on "ilo". Musiikillinen poljento alkaa iloisesti ja jatkuu kaihoisana tahdissa 28 kohdassa "Die Post bringt kei-nen Brief". Positiiviset muistot kaupungissa asuneesta rakkaasta saavat sydä-men hypähtämään, kun kaupungista tulevat postivaunut. Sydän haluaisi vielä kerran palata rakkaan luo ja kysyä, mitä tälle kuuluu. Tahdin 80 "mein Herz" on mielestäni erityisen onnistunut ja kertoo, kuinka herkillä sävyillä lied-musiikissa pelataan.

3.14 Der greise Kopf

Neljästoista kappale "Harmaapää" saa miehen luulemaan, että hän on jo vanhus, kun huurre on värittänyt hänen hiuksensa valkealla hohteella. Ilahtuminen vanhenemisesta kertoo miehen väsymisestä matkantekoon ja kaipuusta haudan lepoon. Tulkinta kappaleesta on ehyt ja tunnelma väsyneestä matkamiehestä välittyä hyvin. Muutos edellisen laulun hilpeästä tunnelmasta on raju. Väsymys ja kaipuu kuolemaan on taas läsnä miehen matkalla.

Alku esitetään kauniilla sävyillä. Kohdassa "Doch bald" alkaa draama ja resitaatiivi esitetään vapaasti. "Wie weit noch bis zur Bahre" tulee Ilmon mukaan esittää suoralla äänellä barokkityyliin. "Vom Abendrot" esitetään haikeasti ja surumielisesti. Viimeinen "auf dieser ganzen Reise" on raskas ja siinä kuuluu koko taivalletun matkan painolasti.

3.15 Die Krähe

Viidestoista kappale "Varis" kertoo miehen yllä lentelevästä variksesta, joka miehen mielessä muuttuu korppikotkaksi, joka kärkkyä haaskaa. Mies ajattelee, että pian vaellus päättyy ja varis viimein näyttää, mitä tarkoittaa uskollisuus kuolemaan saakka. Miehen rakkauden kohde ei pystynyt toteuttamaan lupauksiaan uskollisuudesta, mihin tämä puhe kuolemaan saakka uskollisesta variksesta viittaa. Tulkinnallisesti kappale on ehyt ja toimii kaikilla tasoilla hyvin. Jopa korkea fis tahdissa 32 sanalla "Grabe" toimii, kun vapautan leuan ja avaan suuta riittävästi.

Ilmo antoi minulle ohjeeksi olla korostamatta iskuja liikaa, jotta kaartuilevan ja kääntyilevän variksen mielikuva säilyisi. "Nun, es wird" on valoisa yhtenäinen lopputaite.

3.16 Letzte Hoffnung

Kuudennessatoista laulussa "Viimeinen toivo" mies kohdistaa kaiken toivonsa yhteen puussa roikkuvaan lehteen. Jos lehti putoaa puusta, myös kaikki toivo

on mennyttä. Tällainen käyttäytyminen kertoo mielen järkkymisestä. Tulkinta kappaleesta on toimiva. Jopa lopun meno korkeaan fis:ään sanalla "wein" toimii, ja hengitys pysyy pohjassa.

Kohdassa "Schau nach" tunnen kauhua kaiken toivoni menettämisestä. Lopun "wein auf meiner Hoffnung Grab" ei Ilmon mukaan saisi olla liian sentimentaalinen eikä saisi liukua sävelestä toiseen. Itkuisuus ja liuku kuitenkin auttaa minua lauluteknisesti pääsyssä lopun korkeaan fis:ään, joten käytän niitä apunani.

3.17 Im Dorfe

Seitsemästoista kappale "Kylässä" alkaa pianon imitoidessa koiran haukuntaa ja ketjujen kalinaa.¹² Mies miettii kylän läpi kulkiessaan, mitä kaikkea kylän väki unissaan tekee. Tuskastuneena koirien haukuntaan mies kertoo unelmiensa menneen, joten miksi hän jäisi nukkujien joukkoon. Tässä laulussa unohdan laulaa sanan "und" kohdassa "und morgen früh". Laulu kuulostaa hieman väsyneeltä ja haiskahtaa paikka paikoin alavireiseltä. Matka alkaa jo painaa, koska laulutekniikkani esityksen aikaan oli suhteellisen kuluttava.

Kappaleen tulinnan tulisi olla ensin toteava, ulkopuolisen kertoma. Kun päästään kohtaan "Bellt mich nur fort", olen jo vihainen ja väsynyt, kun unelmani ovat menneet. Välinpitämättömyys toteutuu laulussani.

3.18 Der stürmische Morgen

Monien hitaiden kappaleiden jälkeen "Myrskyinen aamu" herättää kuulijan rajulla tempolla ja myrskyisällä sanomalla. Taivaan riekaleiksi revityt pilvet ja aamuruskon punaiset lieskat ovat metafora miehen sydämelle. Uhmakas asenne näkyy ja kuuluu laulussani. Voimakkaat nyanssit voisivat tosin olla vieläkin rajumpia. Joudun tekemään kovasti töitä, jotta saisin ääneni kantavuuden ja voiman riittämään isoille oopperalavoille. Hengitystekniikan hiominen auttaneee tähän ongelmaan.

¹² Feil 1986, s. 105.

3.19 Täuschung

Kappaleen "Harha" aluksi olen vakavana vielä edellisen laulun tunnelmassa, kun pianisti aloittaa soittamisen. Uskottavampaa olisi kappaleitten välisen tauon aikana sukeltaa seuraavan kappaleen tunnelmaan ja antaa sen näkyä kasvoissakin. Kappaleen aikana minulle tulee mieleen a-vokaalin paikka liian taikaisena, mikä on ollut minulle pitkään laulutekninen ongelma. Asia näyttäytyy selvästi tahdissa 19, kun mennään g:n kautta korkealle e:lle a-vokaalilla sanassa "Wandersmann".

Kappaleen esittäminen on perusvarma suoritus, joskin siinä on hieman läpilaulamisen makua. Laulussa mies näkee lämpimän talon, jossa rakasta tyttöä symboloiva valo tanssii ystävällisesti hänen edessään. Mies joutuu kuitenkin toteamaan koko näyn pelkäksi harhaksi. Ilmon neuvo hengittämisestä "die hinter Eis und Nacht" jälkeen tahdissa 29 ja sanojen "Graus" ja "ihm" sitomisesta toimii hyvin ja tuo lauluun linjakkuutta.

3.20 Der Wegweiser

Talvinen matka kääntyy kohti loppuaan kahdennessakymmenennessä kappaleessa "Tienviitta". Mies ihmettelee, mikä järjetön kaipaus ajaa häntä erämaahan ja saa hänet vieroksumaan polkuja, joita muut kulkevat. Lopulta mies näkee viitan, joka ohjaa hänet tielle, jolta kukaan ei ole vielä palannut. Tämä tie vie kuolemaan. Tulkinallisesti kappale toimii moitteetta. Kohdassa "eine Strasse muss ich gehen" unohdan ensin hypätä terssin ylöspäin, mutta korjaan asian nopeasti. Alavireisyys vaivaa kappaleen aikana jonkin verran ja esityksestä huomaa, että ääneni alkaa olla jo aika väsynyt. Voimat eivät riitä enää pitämään laulutekniikkaa kasassa, vaan "automaattipilotti" on päällä.

Tämän kappaleen sanoma tuo mieleeni myös vertauskuvallisena elementtinä "järjettömän kaipaukseni" tulla laulajaksi, vaikka minulla on jo toinenkin ammatti. Valmistuin kesäkuussa 2008 oikeustieteen kandidaatiksi Helsingin yliopistosta. Samalla tavalla kuin Winterreisen mies näkee tienviitan, jota tämän täytyy seurata, myös minun on kuljettava tie, jolta kukaan ei ole vielä palannut. Näin vahvana koen kutsumukseni laulajaksi.

3.21 Das Wirtshaus

Kappale "Majatalo" kertoo miehen kaipauksesta päästä haudan lepoon. Kuitenkin kaikki haudat ovat jo varattuja, joten miehen täytyy jatkaa matkaansa. Kappaleen väsynyt tunnelma välittyy erinomaisesti. Tahdin 18 kysymys "Sind denn" on toiveikas. Tahdin 23 "O unbarmherz'ge Schenke" on syytös. Lopussa todetaan matkan jatkuminen "Nun weiter, denn". Ääneni on väsynyt ja alaviereisyys on ongelmana. Winterreisen raskaus saa minut juomaan taas vettä tämän kappaleen jälkeen. Matka alkaa jo tuntua laulajassakin.

3.22 Mut

Kappaleessa "Rohkeutta" uhmataan säätä ja Jumalaa. Hybris on Ilmon mukaan uhma jumalaa ja kohtaloa vastaan, ja siitä on kysymys tässä kappaleessa. Kappaleen voi ajatella merimieslauluna, sen verran rempseä se on. Tulkinnaan jään kaipaamaan lisää rehvakkuutta. Hitaiden ja väsyneiden kappaleitten keskellä tämä kappale voi herättää kuulijan hetkeksi. Nyt koen olleeni liian väsynyt ja tulkinnallisesti pidättynyt onnistuakseni tässä maksimaalisesti.

3.23 Die Nebensonnen

Viimeistä edellinen Winterreisen kappale "Haamuauringot" kertoo kolmesta auringosta, jotka mies on nähnyt taivaalla. Kappaleesta on olemassa monia tulkintoja. Yksi niistä on se, että kolme aurinkoa ovat usko, toivo ja rakkaus, joista vain rakkaus on enää jäljellä. Kun mies saisi rakkaudenkin mielestään pois, hänen olisi parempi olla. Kolmas aurinko voidaan nähdä myös elämän aurinkona. Toinen tulkinta on, että kaksi aurinkoa ovat rakkaan silmät, jotka ovat poistuneet päähenkilön elämästä. Lotte Lehmann tulkitsee kolme aurinkoa mieleltään sairaan päähenkilön harhakuvaksi.¹³ Itse ajattelen mieluummin, että auringot ovat usko, toivo ja rakkaus. Tulkintamme kappaleesta on ehjä, ja saan näytettyä kappaleessa hieman vuolaampaakin äänenkäyttöä.

¹³ Lehmann 1971. Robertson 1946, s.193.

Huomaan kuitenkin, että koko instrumentti ei vielä ole käytössä, kun mennään pienempiin nyansseihin. Tämä jättää monet sävelet hieman alavireiseltä kalskahtaviksi.

3.24 Der Leiermann

Laulusarjan viimeinen kappale ”Posetiivari” päättää esityksemme hienoon tunnelmaan. Kun pysyn paikallani, laulunikin toimii paremmin. Turhaa tekemistä olemmekin nykyisen opettajani Kai Valtosen kanssa yrittäneet karsia laulamistani. Onnistumme mielestäni Gustavin kanssa kappaleessa vangitsemaan tunnelman erinomaisesti.

Posetiivarin on tulkittu symboloivan kuolemaa, joka on tullut hakemaan matkamiehen mukaansa.¹⁴ Toinen tulkinta on se, että mies näkee itsensä vanhana ja raihnaisena järkensä ja elämänhalunsa menettäneenä. Posetiivarin näkeminen kuolemana on mielestäni toimivin tulkinta.

4. Työn merkityksestä

Lied-musiikin esittämistä pidetään laulajien keskuudessa yleensä jotenkin vähempiarvoisena kuin oopperan esittämistä. Onkin totta, että laulaja tienaa suurimman osan elantoaan esiintyvänä taiteilijana oopperalavalla. Itsekin toivon pystyväni tulevaisuudessa tienamaan leipäni oopperalaulajana. Katson kuitenkin, että lied-musiikilla on menestyvän oopperalaulajan elämässä oma tärkeä roolinsa.

Oopperaroolien laulaminen on äänelle usein kova rasitus. Voi olla, että tietyn roolin laulamisen jälkeen joutuu lepäämään jopa muutaman päivän, jotta ääni palautuu normaaliksi seuraavaa oopperatehtävää varten. Lied-musiikin esittäminen voi opettaa laulajaa kevyempään ja taloudellisempaan laulutapaan, joka kantaa myös oopperalavalla, jos koko instrumentti on käytössä. Lied-konserttien pitäminen on lisäksi keino kontrolloida instrumenttiaan pianistin avulla, jos säännölliset laulutunnit eivät enää ole mahdollisia jossakin vaiheessa laulu-uraa.

¹⁴ Zahn 1990.

Winterreise- projekti oli minulle hyvä keino opetella tunneilmaisua ja laulutekniikkaa itselleni sopivan ohjelmiston parissa. Tulkinnan rakentaminen tällaisessa laajassa lied-teoksessa täytyy ajatella prosessiksi, jossa kannattaa kuunnella pianistia ja keskustella asioista avoimesti. Tällä tavalla pääsee syvälle laulujen tunnelmaan ja voi rakentaa yhtenäistä ilmaisua pianistin kanssa. Kaikkein aidoimman tulkinnan saa aikaan sillä, että oppii sukeltamaan laulun tilanteeseen ja tuntemaan tunteita, joita laulussa kuvataan. Tässä mielessä tulkinnan rakentaminen liedissä ja oopperassa on samanlaista. Kun on päässyt sisälle roolihahmoon, voi lakata esittämästä ja vain "olla" kyseinen henkilö.

Opeteltu teos muodostaa itsessään kokonaisen konsertin, jota voin esittää myöhemminkin. Seuraava Winterreise –esitykseni tulee todennäköisesti olemaan jo huomattavasti sisäistyneempi kuin tämä ensimmäinen harjoittelukierros. Elämäkokemuksen karttuminen ja lauluteknisten ja tulkinnallisten valmiuksien paraneminen kohottavat varmasti esityksen tasoa. Toiveeni on, että voisin jatkaa teoksen esittämistä yhtä pitkään kuin Jorma Hynninen on omalla urallaan tehnyt.

Laajan konsertin rakentaminen opetti minulle suuren kokonaisuuden hallintaan vaadittavaa ajankäyttöä. DVD-tallenteen avulla tehty esiintymisanalyysi auttoi minua näkemään vahvuuksiani ja heikkouksiani esiintyjänä. Uskon, että kun opin tuntemaan oman kroppani paremmin, pystyn myös luontevampaan kehonkieleen esiintymistilanteessa. Äänessäni pystyn jo nyt ilmaisemaan erilaisia tunteita ja sävyjä. Kuorolaulutaustani näkyy nuottikuvan liiallisena kunnioittamisena. En vielä uskalla olla oma kapellimestarini, mikä tekee joistakin tulkintoista hieman tylsiä. Uskon, että Winterreise- projektin aikana oppimani asiat auttavat minua tulevilla laulajanurallani kaikenlaisissa laulutehtävissä.

Lähteet:

- Feil, Arnold. 1975. Franz Schubert: Die schöne Müllerin, Winterreise. Translated by Ann C. Sherwin. Singapore. Amadeus Press.
- Feil, Arnold. 1986. Two Analyses. Translated by Walter Frisch. Artikkele teoksessa Schubert; Critical and Analytical Studies. Edited by Walter Frisch. USA. University of Nebraska Press.
- Geraerts, Harry; Rémy, Ludger. 1991. Winterreise –levyn tietovihko. MD+GL 3391.
- Hako, Pekka. 2004. Unohtumaton Martti Talvela. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Lehmann, Lotte. 1971. On the interpretation of "Die Winterreise". Artikkele osoitteessa www.gopera.com/winterreise/articles/ll_interpretation.mv. Printattu 9.12.2008.
- Lewin, David. 1986. Auf dem Flusse: Image and Background in a Schubert Song. Artikkele teoksessa Schubert; Critical and Analytical Studies. Edited by Walter Frisch. USA. University of Nebraska Press.
- Otavan iso musiikkitietosanakirja. 5. osa. 1979. Keuruu. Kustannusosakeyhtiö Otava.
- Peters, Robert. Who is that Wilhelm Müller anyway? Artikkele osoitteessa www.gopera.com/winterreise/articles/rp_mueller_bio.mv. Printattu 9.12.2008.
- Reed, John. 1997. Schubert. Bristol: Oxford University Press.
- Robertson, Alec. 1946. The Songs. Artikkele teoksessa Schubert, A Symposium. Edited by Gerald Abraham. Made in Great Britain. Printed at the St. Ann's Press, Altrincham, Cheshire. Lindsey Drummonf Limited.
- Schubert, Franz. 1985. Lieder. Neue Ausgabe. Band 1. Gesang und Klavier. Mittlere Stimme. Franz Schubert; herausgegeben von Dietrich Fischer-Dieskau und Elmar Budde. Frankfurt. Peters.
- Suuri Musiikkitietosanakirja. 1991. Keuruu: Amer-yhtymä Oy Weilin & Göös ja Kustannusosakeyhtiö Otava.
- Talvela Martti; Gothóni, Ralf. 1984. Winterreise-levytyksen tietolehdykkä. BIS-CD-253.
- The new Grove Dictionary of Music and Musicians. 2001. Second edition. Vol 22. Edited by Stanley Sadie. Taunton, Massachusetts, USA. MacMillan Publishers Limited.

The Oxford Companion to Music. 2002. Edited by Alison Latham. Printed in Great Britain by Biddles Ltd. Oxford University Press.

Wikipedia. <http://en.wikipedia.org/wiki/Winterreise>.

www.gopera.com/winterreise

Zahn, Robert v. 1990. Müller's and Schubert's "The Winter's Journey". Max van Egmond, Jos van Immerseel: Winterreise –levyn tietovihkon artikkeli. Translation: Leslie Samuels. CCS 0190.

Liitteet:

1. DVD-taltiointi 26.3.2009 esityksestä.
2. Winterreisen tekstit ja käännökset.

Liite 2:

Schubert: Winterreise

tekstit: Wilhelm Müller (1794-1827)

suomennokset: Juha-Pekka Mitjonen

1. Gute Nacht

Fremd bin ich eingezogen,
Fremd zieh' ich wieder aus.
Der Mai war mir gewogen
Mit manchem Blumenstrauß.
Das Mädchen sprach von Liebe,
Die Mutter gar von Eh', –
Nun ist die Welt so trübe,
Der Weg gehüllt in Schnee.

Ich kann zu meiner Reisen
Nicht wählen mit der Zeit,
Muß selbst den Weg mir weisen
In dieser Dunkelheit.
Es zieht ein Mondenschatten
Als mein Gefährte mit,
Und auf den weißen Matten
Such' ich des Wildes Tritt.

Was soll ich länger weilen,
Daß man mich trieb hinaus?
Laß irre Hunde heulen
Vor ihres Herren Haus;
Die Liebe liebt das Wandern –
Gott hat sie so gemacht –
Von einem zu dem andern.
Fein Liebchen, gute Nacht!

Will dich im Traum nicht stören,
Wär schad' um deine Ruh',
Sollst meinen Tritt nicht hören, –
Sacht, sacht die Türe zu!
Schreib' im Vorübergehen
Ans Tor dir: Gute Nacht,
Damit du mögest sehen
An dich hab' ich gedacht.

1. Hyvää yötä

Vieraana muutin taloon,
vieraana muutan jälleen pois.
Toukokuu oli minulle suopea
monine kukkakimppuineen.
Tyttö puhui rakkaudesta,
äiti jopa avioliitosta -
Nyt maailma on synkkä,
tie kääriytynyt lumeen.

En voi valita retkieni
aikaa,
minun täytyy osoittaa itselleni tie
tässä pimeydessä.
Kuun varjo laahaa
seuralaisenani,
ja valkoiselta matolta
etsin villieläinten jälkiä.

Miksi jäisin tänne,
kun minut ajetaan ulos?
Hullut koirat ulvokoot
hänen isäntänsä talon edessä;
Rakkaus rakastaa vaeltamista –
Jumala loi sen sellaiseksi –
Yhdestä toiseen.
Kullannuppuni, hyvää yötä!

En halua häiritä sinua nukkuessasi,
se olisi vahingoksi rauhallesi,
Sinun ei pidä kuulla askeleitani,
Hiljaa, hiljaa ovi kiinni!
Kirjoitan ohimennen
porttiin sinulle: hyvää yötä,
Sen avulla saatat huomata,
että ajattelin sinua.

2. Die Wetterfahne

Der Wind spielt mit der Wetterfahne
Auf meines schönen Liebchens Haus.
Da dacht ich schon in meinem Wahne,
Sie pfiß den armen Flüchtling aus.

Er hätt' es eher bemerken sollen,
Des Hauses aufgestecktes Schild,
So hätt' er nimmer suchen wollen
Im Haus ein treues Frauenbild.

Der Wind spielt drinnen mit dem Herzen wie
auf dem Dach, nur nicht so laut. Was fragen
sie nach meinen Schmerzen Ihr Kind ist eine
reiche Braut.

3. Gefrorne Tränen

Gefrorne Tropfen fallen
Von meinen Wangen ab:
Ob es mir denn entgangen,
Daß ich geweinet hab'?

Ei Tränen, meine Tränen,
Und seid ihr gar so lau.
Daß ihr erstarret zu Eise,
Wie kübler Morgentau?

Und dringt doch aus der Quelle
Der Brust so glühend heiß,
Als wolltet ihr zerschmelzen
Des ganzen Winters Eis!

2. Tuuliviiri

Tuuli leikkii tuuliviirin kanssa
kauniin kultani talon katolla.
Ajattelin jo harhassani,
että se vihelsi kurjalle pakenijalle.

Jos hän olisi aiemmin huomannut,
talon päälle laitettun kyltin,
niin hän ei olisi koskaan halunnut etsiä talos-
ta uskollista naisenkuvaa.

Tuuli leikkii sisällä sydämien kanssa
kuten katollakin, ei vain niin kovaa.
Mitä kyselette tuskistani
tyttärenne on rikas morsian.

3. Jäätäneet kyöneleet

Jäiset pisarat putoilevat
poskiltani:
Enkö siis huomannut,
että itkin?

Oi kyöneleet, kyöneeleni,
ja olette jopa niin haaleita
että jähmetytte jääksi
kuin viileä aamukaste?

Ja kumpuatte silti,
tulikuuman rintani lähteestä,
kuin haluaisitte sulattaa
koko talven jään!

4. Erstarrung

Ich such' im Schnee vergebens
Nach ihrer Tritte Spur,
Wo sie an meinem Arme
Durchstrich die grüne Flur.

Ich will den Boden küssen,
Durchdringen Eis und Schnee
Mit meinen heißen Tränen,
Bis ich die Erde seh'.

Wo find' ich eine Blüte,
Wo find' ich grünes Gras?
Die Blumen sind erstorben,
Der Rasen sieht so blaß.

Soll denn kein Angedenken
Ich nehmen mit von hier?
Wenn meine Schmerzen schweigen,
Wer sagt mir dann von ihr?

Mein Herz ist wie erfroren,
Kalt starrt ihr Bild darin;
Schmilzt je das Herz mir wieder,
Fließt auch ihr Bild dahin!

4. Jähmetys

Etsin lumesta turhaan
hänen askeltensa jälkiä.
Missä hän käsi minun kädessäni
kulki vihreän kedon poikki.

Tahdon suudella maata,
porautua jään ja lumen läpi
kuumilla kyynelilläni,
kunnes näen maanpinnan.

Mistä löytäisin minä kukan,
mistä löytäisin vihreän ruohon?
Kukat ovat kuolleet,
ruoho näyttää kalpealta.

Enkö siis saa yhtään muistoa
otettua täältä mukaani?
Kun tuskani vaikenee,
kuka kertoo minulle sitten hänestä?

Sydämeni on kuin jäätynyt,
kylmästi hänen kuvansa tuijottaa siinä: Jos
sydämeni joskus jälleen sulaa, valuu myös
hänen kuvansa pois!

5. Der Lindenbaum

Am Brunnen vor dem Tore,
Da steht ein Lindenbaum;
Ich träumt' in seinem Schatten
So manchen süßen Traum.

Ich schnitt in seine Rinde
So manches liebe Wort;
Es zog in Freud' und Leide
Zu ihm mich immer fort.

Ich muß' auch heute wandern
Vorbei in tiefer Nacht,
Da hab' ich noch im Dunkeln
Die Augen zugemacht.

Und seine Zweige rauschten,
Als riefen sie mir zu:
„Komm her zu mir, Geselle,
Hier find'st du deine Ruh'!“

Die kalten Winde bliesen
Mir grad ins Angesicht,
Der Hut flog mir vom Kopfe,
Ich wendete mich nicht.

Nun bin ich manche Stunde
Entfernt von jenem Ort,
Und immer hör' ich's rauschen:
Du fändest Ruhe dort!

5. Lehmus

Kaivon luona portin edessä
seisoo lehmus;
Minä uneksin sen varjossa
monia suloisia unelmia.

Minä kaiversin sen kaarnaan
monia rakkauden sanoja;
Illossa ja tuskassa vetäydyin
sen luokse.

Minun täytyy tänäänkin kulkea
sen ohi syvässä yössä,
siinä pimeydessä suljin vielä
silmiäni.

Ja sen oksat kahisivat,
kuin ne olisivat kutsuneet minua:
"Tule tänne minun luokseni, ystävä,
täällä löydät rauhasi!"

Kylmät tuulet puhaltavat
suoraan kasvoihini,
Hattu lensi päästäni,
en kääntynyt takaisin.

Nyt olen kulkenut jo monen tunnin
matkan päähän tuosta paikasta,
ja yhä kuulen sen kahinan:
löytäisit levon siellä!

6. Wasserflut

Manche Trän' aus meinen Augen
Ist gefallen in den Schnee;
Seine kalten Flocken saugen
Durstig ein das heiße Weh.

Wenn die Gräser sprossen wollen
Weht daher ein lauer Wind,
Und das Eis zerspringt in Schollen,
Und der weiche Schnee zerrinnt.

Schnee, du weißt von meinem Sehnen, Sag',
wohin doch geht dein Lauf? Folge nach nur
meinen Tränen,
Nimmt dich bald das Bächlein auf.

Wirst mit ihm die Stadt durchziehen,
Munt're Straßen ein und aus;
Fühlst du meine Tränen glühen,
Da ist meiner Liebsten Haus.

7. Auf dem Flusse

Der du so lustig rauschtest,
Du heller, wilder Fluß,
Wie still bist du geworden,
Gibst keinen Scheidegruß.

Mit harter, starrer Rinde,
Hast du dich überdeckt,
Liegst kalt und unbeweglich
Im Sande ausgestreckt.

In deine Decke grab' ich
Mit einem spitzen Stein
Den Namen meiner Liebsten
Und Stund' und Tag hinein:

Den Tag des ersten Grußes,
Den Tag, an dem ich ging;
Um Nam' und Zahlen windet
Sich ein zerbroch'ner Ring.

Mein Herz, in diesem Bache
Erkennst du nun dein Bild?
Ob's unter seiner Rinde
Wohl auch so reißen schwillt?

6. Veden nousu

Moni kyynel silmistäni
putosi lumeen;
Sen kylmät hiutaleet imivät
janoisina kuumaa tuskaa.

Kun ruoho alkaa kasvaa
lauha tuuli puhalttaa.
Ja jää lohkeilee jäälautoiksi,
ja pehmeä lumi sulaa.

Lumi, sinä tiedät kaipauksestani,
sano, minne kulkee tiesi?
Seuraa vain kyynelitäni, niin puro imaisee
sinut pian mukaansa.

Päaset sen mukana kaupungin halki,
kulkemaan vilkkailla kaduilla;
Kun tunnet kyynelteni hehkuvan,
siellä on rakkaimpani talo.

7. Joella

Kohisit niin iloisesti,
sinä kirkas, villi virta,
miten hiljainen sinusta tulikaan,
et tervehdi minua enää.

Kovaan ja jähmeään kuoreen,
olet peittynyt,
makaat kylmänä ja liikkumattomana
hiekkiaan ojentautuneena.

Kuoreesi kaivan
terävällä kivellä
rakkaimpani nimen
ja hetken ja päivänkin:

Ensi tervehdyksen päivän,
päivän, jona lähdin pois;
nimeä ja lukuja kiertää
särkynyt ympyrä.

Sydämeni, tässä purossa,
tunnistatko nyt oman kuvasi?
Tulviko kuoresi alla
myös noin repivästi?

8. Rückblick

Es brennt mir unter beiden Sohlen,
Tret' ich auch schon auf Eis und Schnee,
Ich möcht' nicht wieder Atem holen,
Bis ich nicht mehr die Türme seh'.

Hab' mich an jedem Stein gestoßen,
So eilt' ich zu der Stadt hinaus;
Die Krähen warfen Bäll' und Schloßen.
Auf meinen Hut von jedem Haus.

Wie anders hast du mich empfangen,
Du Stadt der Unbeständigkeit!
An deinen blanken Fenstern sangen
Die Lerch' und Nachtigall im Streit.

Die runden Lindenbäume blühten,
Die klaren Rinnen rauschten hell,
Und ach, zwei Mädchenaugen glühten. –
Da war's gescheh'n um dich, Gesell!

Kommt mir der Tag in die Gedanken,
Möcht' ich noch einmal rückwärts seh'n,
Möcht' ich zurücke wieder wanken,
Vor ihrem Hause stille steh'n.

9. Irrlicht

In die tiefsten Felsengründe
Lockte mich ein Irrlicht hin:
Wie ich einen Ausgang finde,
Liegt nicht schwer mir in dem Sinn.

Bin gewohnt das Irregehen,
's führt ja jeder Weg zum Ziel;
Uns're Freuden, uns're Wehen,
Alles eines Irrlichts Spiel!

Durch des Bergstroms trock'ne Rinnen
Wind' ich ruhig mich hinab
Jeder Strom wird's Meer gewinnen,
Jedes Leiden auch sein Grab.

8. Katsaus menneeseen

Jalkapohjiani polttaa,
vaikka kuljen jään ja lumen päällä,
En tahdo vetää henkeä
ennen kuin en näe enää noita torneja.

Törmäsin jokaiseen kiveen,
niin kiirehdin kaupungista pois;
varikset heittivät päälleni lumipalloja ja rän-
tää jokaisen talon katolta.

Kuinka toisin otitkaan minut vastaan,
sinä häilyväinen kaupunki!
Kirkkailla ikkunoillasi lauloivat
kiurut ja satakielet kilpaa.

Pyöreät lehmukset kukkivat,
kirkkaat purot solisivat kuulaasti,
ja oi, tytön silmät loistivat –
Silloin se tapahtui sinulle, ystäväiseni!

Kun tuo päivä tulee ajatuksiini,
haluaisin vielä kerran katsoa taaksepäin,
haluaisin jälleen huojua takaisin,
seisoa hiljaa hänen talonsa luona.

9. Virvatuli

Syvälle kallion pohjalle
virvatuli houkutteli minut:
Kuinka löydän uloskäynnin,
ei mieltäni paina.

Olen tottunut eksymiseen,
jokainen tie vie määränpäähän;
Ilomme niin kuin tuskammekin,
kaikki virvatulen leikkiä!.

Vuoripuron kuivan uoman läpi
pujottaudun rauhallisesti
Jokainen virta saavuttaa meren,
Jokainen tuska hautansa.

10. Rast

Nun merk' ich erst, wie müd' ich bin,
Da ich zur Ruh' mich lege;
Das Wandern hielt mich munter hin
Auf unwirtbarem Wege.

Die Füße frugen nicht nach Rast,
Es war zu kalt zum Stehen;
Der Rücken fühlte keine Last,
Der Sturm half fort mich wehen.

In eines Köhlers engem Haus
Hab' Obdach ich gefunden;
Doch meine Glieder ruh'n nicht aus:
So brennen ihre Wunden.

Auch du, mein Herz, im Kampf und Sturm
So wild und so verwegen,
Fühlst in der Still' erst deinen Wurm
Mit heißem Stich sich regen!

11. Frühlingstraum

Ich träumte von bunten Blumen,
So wie sie wohl blühen im Mai;
Ich träumte von grünen Wiesen,
Von lustigem Vogelgeschrei.

Und als die Hähne krächten,
Da ward mein Auge wach;
Da war es kalt und finster,
Es schrien die Raben vom Dach.

Doch an den Fensterscheiben,
Wer malte die Blätter da?
Ihr lacht wohl über den Träumer,
Der Blumen im Winter sah?

Ich träumte von Lieb' um Liebe,
Von einer schönen Maid.
Von Herzen und von Küssen,
Von Wonne und Seligkeit.

Und als die Hähne krächten,
Da ward mein Herze wach;
Nun sitz' ich hier alleine
Und denke dem Traume nach.

Die Augen schließ' ich wieder,
Noch schlägt das Herz so warm.
Wann grünt ihr Blätter am Fenster?
Wann halt' ich mein Liebchen im Arm?

10. Tauko

Nyt vasta huomaan, miten väsynyt olen,
kun asetun levolle;
Vaellus piti minut pirteänä
autioilla teillä.

Jalat eivät kyselleet taukoa,
oli liian kylmää pysähtyä;
selkä ei tuntenut taakkaa,
myrsky vei puoleksi eteenpäin.

Hiilenpolttajan ahtaassa talossa
löysin yösijan;
Silti jäseneni eivät saa lepoa:
haavojani kirveltää niin.

Sinäkin, sydämeni, taistelussa ja myrskyssä
niin villi ja uhmakas,
Tunnet vasta hiljaisuudessa matosi
kuumana pistona liikkuvan!

11. Kevätunelma

Uneksin kirjavista kukista,
Miten ne kukkivat toukokuussa;
Unelmoin vihreistä niityistä,
iloisesta lintujen kiljunnasta.

Ja kun kukot kiekuivat,
silloin avasin silmäni;
silloin oli kylmää ja pimeää,
korpit huusivat katoilta.

Mutta ikkunaruuuun,
kuka maalasi lehdet siihen?
Te kai nauratte haaveilijalle,
joka näki kukkia talvessa?

Näin unta rakkaudesta rakkauden perään,
kauniista neidosta.
Sydämistä ja suudelmista,
onnesta ja autuudesta.

Ja kun kukot kiekuivat,
silloin sydämeni havahtui;
Nyt istun täällä yksin
ja mietin untani.

Silmäni suljen jälleen,
vielä lyö sydän niin lämpimästi.
Milloin viheriövät lehdet ikkunassa?
Milloin pidän rakkaintani kädestä?

12. Einsamkeit

Wie eine trübe Wolke
Durch heit're Lüfte geht,
Wenn in der Tanne Wipfel
Ein mattes Lüftchen weht:

So zieh' ich meine Straße
Dahin mit tragem Fuß,
Durch helles, frohes Leben
Einsam und ohne Gruß.

Ach, daß die Luft so ruhig!
Ach, daß die Welt so licht!
Als noch die Stürme tobten,
War ich so elend nicht.

13. Die Post

Von der Straße her ein Posthorn klingt.
Was hat es, dass es so hoch aufspringt,
Mein Herz?

Die Post bringt keinen Brief für dich.
Was drängst du denn so wunderlich,
Mein Herz?

Nun ja, die Post kommt aus der Stadt,
Wo ich ein liebes Liebchen hatt',
Mein Herz!

Willst wohl einmal hinüberseh'n
Und fragen, wie es dort mag geh'n,
Mein Herz?

14. Der greise Kopf

Der Reif hatt' einen weißen Schein
Mir übers Haar gestreuet;
Da glaubt' ich schon ein Greis zu sein,
Und hab' mich sehr gefreuet.

Doch bald ist er hinweggetaut,
Hab' wieder schwarze Haare,
Daß mir's vor meiner Jugend graut –
Wie weit noch bis zur Bahre!

Vom Abendrot zum Morgenlicht
Ward mancher Kopf zum Greise.
Wer glaubt's? und meiner ward es nicht
Auf dieser ganzen Reise!

12. Yksinäisyys

Kuin synkkä pilvi
kulkee tyynen ilman halki,
kun kuusen latvassa,
heikko tuulahdus puhalttaa.

Niin kuljen katuani pitkin,
ponnettomin askelin,
halki valoisan ja riemullisen elämän
yksin ja ilman tervehdystä.

Oi, ilma niin tyyni!
Oi, maailma niin valoisa!
Kun myrsky vielä raivosi,
en ollut näin kurja.

13. Posti

Postin torven soitto kuuluu kadulta,
Mikä on, että hypähdät niin korkealle,
sydämeni?

Posti ei tuo kirjettä sinulle.
Miksi kiirehdit sitten niin kummasti,
sydämeini?

Ai niin, postihan tulee kaupungista,
jossa minulla oli armas kulta,
sydämeini!

Tahtoisit kai katsoa sinne vielä kerran,
ja kysyä, mitä sinne mahtaa kuulua,
sydämeini?

14. Harmaapä

Hurre sirotteli valkean hohteen
hiusteni ylle;
Silloin luulin jo olevani vanhus,
ja siitä kovin ilahduin.

Mutta pian se suli pois,
tukkani on jälleen musta,
miten kammoankin nuoruuttani –
Kuinka kaukana ovatkaan paarit!

Iltaruskosta aamun sarastukseen
monista päistä tuli vanhusten päitä.
Kuka uskoisi? ja minun päästäni ei
Tällä koko matkalla!

15. Die Krähe

Eine Krähe war mit mir
Aus der Stadt gezogen,
Ist bis heute für und für
Um mein Haupt geflogen.

Krähe, wunderliches Tier,
Willst mich nicht verlassen?
Meinst wohl, bald als Beute hier
Meinen Leib zu fassen?

Nun, es wird nicht weit mehr geh'n
An dem Wanderstabe.
Krähe, laß mich endlich seh'n
Treue bis zum Grabe!

16. Letzte Hoffnung

Hie und da ist an den Bäumen
Manches bunte Blatt zu seh'n.
Und ich bleibe vor den Bäumen
Oftmals in Gedanken steh'n.

Schaue nach dem einen Blatte,
Hänge meine Hoffnung dran;
Spielt der Wind mit meinem Blatte,
Zitt'r' ich, was ich zittern kann.

Ach, und fällt das Blatt zu Boden,
Fällt mit ihm die Hoffnung ab,
Fall' ich selber mit zu Boden,
Wein' auf meiner Hoffnung Grab.

15. Varis

Varis lähti kanssani
kaupungista pois,
Tähän päivään saakka aina vaan
se on lennellyt pääni ympärillä.

Varis, kummallinen eläin,
etkö aio hylätä minua?
Luulet kai, pian saaliiksi täältä
nappaavasi ruumiini?

Nyt ei enää mene kauan
vaeltajan sauvan vierellä.
Varis antaa minun viimein todeta,
mitä tarkoittaa uskollisuus kuolemaan saak-
ka!

16. Viimeinen toivo

Siellä täällä puissa
voi nähdä monia kirjavia lehtiä.
Ja minä jään puiden eteen
usein seisomaan mietteissäni.

Etsin silmiini yhden lehden,
johon kohdistan toivoni;
Jos tuuli leikkii lehteni kanssa,
vapisen niin kuin vapista vain voin.

Oi, jos lehti putoaa maahan,
myös toivo kaatuu sen mukana,
Kaadun itsekin maahan,
itken toivoni haudalla.

17. Im Dorfe

Es bellen die Hunde, es rasseln die Ketten;
Es schlafen die Menschen in ihren Betten,
Träumen sich manches, was sie nicht haben,
Tun sich im Guten und Argen erlaben;

Und morgen früh ist alles zerflossen.
Je nun, sie haben ihr Teil genossen,
Und hoffen, was sie noch übrig lieben,
Doch wieder zu finden auf ihren Kissen.

Bellt mich nur fort, ihr wachen Hunde,
Laßt mich nicht ruh'n in der Schlummer-
stunde!
Ich bin zu Ende mit allen Träumen,
Was will ich unter den Schläfern säumen?

18. Der stürmische Morgen

Wie hat der Sturm zerrissen
Des Himmels graues Kleid!
Die Wolkenfetzen flattern
Umher im matten Streit.

Und rote Feuerflammen
Zieh'n zwischen ihnen hin:
Das nenn' ich einen Morgen
So recht nach meinem Sinn!

Mein Herz sieht an dem Himmel
Gemalt sein eig'nes Bild –
Es ist nichts als der Winter,
Der Winter, kalt und wild!

19. Täuschung

Ein Licht tanzt freundlich vor mir her,
Ich folg' ihm nach die Kreuz und Quer;
Ich folg' ihm gern und seh's ihm an,
Daß es verlockt den Wandersmann.

Ach! wer wie ich so elend ist,
Gibt gern sich hin der bunten List,
Die hinter Eis und Nacht und Graus
Ihm weist ein helles, warmes Haus.
Und eine liebe Seele drin. –
Nur Täuschung ist für mich Gewinn!

17. Kylässä

Koirat haukkuvat, ketjut kalisevat;
ihmiset nukkuvat sängyissään,
Uneksivat monista asioista, joita heillä ei ole,
tekevät hyvää ja ilkeyksiä yllin kyllin.

Ja aikaisin aamulla kaikki on poissa.
No, he saivat nauttia osansa,
Ja toivovat, että mitä he eivät saaneet,
he löytäisivät jälleen tyynynsä päällä.

Haukkukaa minut vain pois, valvovat koirat,
älkää antako minun levätä yölläkään!
Unelmani ovat menneet,
miksi siis jäisin nukkujien joukkoon?

18. Myrskyinen aamu

Miten onkaan myrsky repinyt
taivaan harmaan puvun kappaleiksi!
Pilvenriekaleet liehuvat
ympäriinsä uupuneessa kiistassa.

Ja punaiset tulenlieskat
tempovat niiden välissä:
Sitä kutsun vasta aamuksi
oikein minun mieleeni.

Sydämeni näkee taivaalla
maalattuna oman kuvansa -
Se ei ole mitään muuta kuin talvi,
talvi, kylmä ja villi!

19. Harha

Valo tanssii ystävällisesti edessäni,
seuraan sitä ristiin rastiin;
seuraan sitä mielelläni ja katselen sitä,
se tahtoo vietellä vaeltajan.

Ah! kuka onkaan kurja niin kuin minä,
antautuu mielellään sotkuiseen juoneen,
joka jään ja yön ja kauhujen takaa,
hänelle näyttää valoisan, lämpimän talon.
Ja rakas ihminen siinä. -
Vain harha on minulle tuloksena!

20. Der Wegweiser

Was vermeid' ich denn die Wege,
Wo die ander'n Wand'rer gehn,
Suche mir versteckte Stege
Durch verschneite Felsenhöh'n?

Habe ja doch nichts begangen,
Daß ich Menschen sollte scheu'n, –
Welch ein törichtes Verlangen
Treibt mich in die Wüstenei'n?

Weiser stehen auf den Wegen,
Weisen auf die Städte zu,
Und ich wand're sonder Maßen,
Ohne Ruh' und suche Ruh'.

Einen Weiser seh' ich stehen
Unverrückt vor meinem Blick;
Eine Straße muß ich gehen,
Die noch keiner ging zurück.

21. Das Wirtshaus

Auf einen Totenacker
Hat mich mein Weg gebracht;
Allhier will ich einkehren,
Hab' ich bei mir gedacht.

Ihr grünen Totenkränze
Könnt wohl die Zeichen sein,
Die müde Wand'rer laden
Ins kühle Wirtshaus ein.

Sind denn in diesem Hause
Die Kammern all besetzt?
Bin matt zum Niedersinken,
Bin tödlich schwer verletzt.

O unbarmherz'ge Schenke,
Doch weisest du mich ab?
Nun weiter denn, nur weiter,
Mein treuer Wanderstab!

20. Tienviitta

Miksi vieroksun teitä,
missä toiset vaeltajat kulkevat,
etsin piilotettuja polkuja,
halki lumisten kalliokumpujen?

En ole tehnyt mitään
jonka vuoksi minun pitäisi pelätä ihmisiä, -
Mikä järjetön kaipaus
ajaa minut erämaahan?

Viitat teiden varsilla,
ohjaavat kaupunkeihin,
Ja minä kuljen ilman määrää,
ilman rauhaa ja etsin rauhaa.

Näen viitan
liikkumattomana silmieni edessä;
Minun täytyy kulkea tie,
jolta kukaan ei ole vielä palannut.

21. Majatalo

Hautausmaalle
vei tieni minut;
Täällä haluan levätä,
ajattelin itsökseni.

Vihreät kuolonseppeleet
voisivat olla merkkeinä,
jotka kutsuvat väsyneen vaeltajan
viileään majataloon.

Ovatko tässä talossa
kaikki huoneet varattuina?
Olen tarpeeksi väsynyt tuupertuakseni,
olen kuolemanvakavasti loukkaantunut.

Oi, armoton vierasmaja,
minut torjutko luotasi?
Nyt eteenpäin sitten, vain eteenpäin,
uskollinen vaeltajansauvani!

22. Mut

Fliegt der Schnee mir ins Gesicht,
Schüttl' ich ihn herunter.
Wenn mein Herz im Busen spricht,
Sing' ich hell und munter.

Höre nicht, was es mir sagt,
Habe keine Ohren.
Fühle nicht, was es mir klagt,
Klagen ist für Toren.

Lustig in die Welt hinein
Gegen Wind und Wetter!
Will kein Gott auf Erden sein,
Sind wir selber Götter!

23. Die Nebensonnen

Drei Sonnen sah ich am Himmel steh'n,
Hab' lang und fest sie angesehen;
Und sie auch standen da so stier,
Als wollten sie nicht weg von mir.

Ach, meine Sonnen seid ihr nicht!
Schaut ander'n doch ins Angesicht!
Ja, neulich hatt' ich auch wohl drei;
Nun sind hinab die besten zwei.

Ging nur die dritt' erst hinterdrein!
Im Dunkeln wird mir wohler sein.

22. Rohkeutta

Jos lumi lentää vasten kasvojani,
ravistelen sen pois.
Jos sydämeni rinnassa puhuu,
laulan kirkkaasti ja reippaasti.

Kuule en, mitä se minulle sanoo,
minulla ei ole korvia sille.
En tunne, mitä se minulle valittaa,
valittaminen on typeryksille.

Iloisesti maailmaan
päin tuulta ja säätä!
Jos Jumala ei halua olla maan päällä,
olemme itse Jumalia!

23. Haamuauringot

Kolme aurinkoa näin taivaalla,
katselin niitä kauan ja vakaasti;
Ja ne olivat siellä niin ilmeettömiä,
niin kuin eivät haluaisi pois luotani.

Oi, te ette ole minun aurinkojani!
katsokaa muita kasvoihin!
Niin, äsken niitä oli jopa kolme;
nyt kaksi parasta laski alas.

Laskisi vain jo kolmaskin!
Pimeässä minun olisi parempi olla.

24. Der Leiermann

Drüben hinterm Dorfe
Steht ein Leiermann,
Und mit starren Fingern
Dreht er, was er kann.

Barfuß auf dem Eise
Wankt er hin und her,
Und sein kleiner Teller
Bleibt ihm immer leer.

Keiner mag ihn hören,
Keiner sieht ihn an,
Und die Hunde knurren
Um den alten Mann.

Und er läßt es gehen,
Alles, wie es will,
Dreht, und seine Leier
Steht ihm nimmer still.

Wunderlicher Alter!
Soll ich mit dir gehn?
Willst zu meinen Liedern
Deine Leier drehn?

24. Posetiivari

Tuolla kylän takana
seisoo posetiivari,
Ja kankein sormin
pyörittää niin kuin voi.

Paljain jaloin jäällä
hän huojuu sinne tänne,
ja hänen pieni lautasensa
pysyy tyhjänä.

Kukaan ei halua kuunnella häntä,
kukaan ei katso häntä,
ja koirat murisevat
vanhan miehen ympärillä.

Ja hän ei välitä,
antaa kaiken olla vain,
pyörittää, ja hänen posetiivinsa
ei ole hetkeäkään hiljaa.

Kummallinen vanhus!
Pitääkö minun lähteä mukaasi?
Haluatko lauluihini
pyörittää posetiiviasi?